

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างมีคุณภาพ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ความต้องการทางการศึกษาจากสังคมมีเพิ่มขึ้น ทั้งภาครัฐและเอกชนมีการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบขึ้นพยายามเร่งรัดให้เกิดการขยายการศึกษา ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพทั้งนี้เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและศิลปวัฒนธรรม อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต (2550 : 1) กล่าวว่า การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมวลมนุษยชาติ เพราะการศึกษาเปรียบเสมือนดวงประทีปส่องนำชีวิต เป็นประตูของความสำเร็จ และเป็นกุญแจแห่งอารยธรรม ดังนั้นจึงไม่มีประชาชาติใดในโลกอันกว้างใหญ่ที่ปฏิเสธความสำคัญของการศึกษา เพราะต่างตระหนักดีว่า พวกเขาอาจจะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุขหากปราศจากการศึกษา ดังนั้น อิสลามจึงสนับสนุนและส่งเสริมให้มนุษย์ได้รับการศึกษา ดังมีโองการมากกว่า 900 แห่ง ที่ปรากฏในอัลกุรอานได้เรียกร้องเชิญชวนและชี้แนะมนุษย์สู่การศึกษาหาความรู้ และท่านนบีมุฮัมมัด กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- ((طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ))

ความว่า “การศึกษาหาความรู้เป็นฟريضะเหนือมุสลิมทุกคน” (บันทึกโดย Ibn Majah : 224)

จากอัลหะดีษข้างต้นแสดงให้เห็นว่า อิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาหาความรู้ที่มุสลิมทุกคนจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนตามแนวทางของอิสลามให้เป็นคนดี มีสติปัญญาควบคู่คุณธรรม จริยธรรม และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไข พ.ศ.2545 มาตรา 6 บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 10) นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 บัญญัติในมาตรา 80 (3) ในการจัดการศึกษาดังนี้ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้า ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มาตรา 80 (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา ให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 (5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษา วิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษา วิจัยจากรัฐ มาตรา 80 (6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคี และการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาติตลอดจนค่านิยม อันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นและในมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542: 5)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวจึงทำให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญและเร่งรัดให้เกิดการขยายการศึกษาเพิ่มขึ้นเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีสุข ดังนั้นจังหวัดชายแดนภาคใต้อันประกอบด้วย จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีอัตลักษณ์และวิถีชีวิตที่แตกต่างจาก ส่วนอื่นของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษาพบว่าผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพราะต้องการให้ได้เรียนรู้ทั้งวิชาสามัญและศาสนา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เดิมมีการดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบปอเนาะ ซึ่งเน้นการสอนวิชาการศาสนา ต่อมาปอเนาะได้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้มีการเพิ่มหลักสูตรสามัญศึกษา ภายใต้การควบคุมของ คณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ หลังจากได้มีการตราพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม

จึงได้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาจนถึงปัจจุบัน (ชมพูนุช นิยมแย้ม, 2547)

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้รับการอุดหนุนและช่วยเหลือจากรัฐ แต่การดำเนินงานของโรงเรียนยังคงมีปัญหาโดยเฉพาะด้านการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากผู้บริหารไม่มีประสบการณ์ในการบริหารงานให้ครอบคลุมตามขอบข่ายงานวิชาการ และจากการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549 อ้างถึงใน นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ, 2552 : 743) พบว่า คุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ด้วยปัญหาด้านการบริหารจัดการโรงเรียน หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โดยพบว่า ในด้านของการบริหารจัดการโรงเรียนนั้น ผู้บริหารยังขาดทักษะในการเป็นนักบริหาร ไม่มีระบบฐานข้อมูล งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมสถานที่ และที่สำคัญหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคมปัจจัยที่สำคัญคือ การบริหารการศึกษาซึ่งถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ การบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความรู้ความสามารถคุณลักษณะที่ดีและคุณธรรมของผู้บริหารที่จะบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการเรียนการสอน ปัจจุบันพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องของการงานบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบ กล่าวคือ ต้องทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ขอบข่ายและความสำคัญของงานบริหารโรงเรียนเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ สิ่งสำคัญของการบริหารงานโรงเรียน คือให้นักเรียนบรรลุจุดหมายเป็นผู้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่สงบสุขเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและประเทศ

อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต (2551 : 50) ได้กล่าวว่า การสร้างงานวิชาการเป็นกระบวนการในการสร้างองค์ความรู้ สถาบัน คือองค์ประกอบหลักในการที่จะขับเคลื่อนแหล่งความรู้ ด้วยงานการบริหารด้านวิชาการเป็นหลัก อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สันติ บุญภิรมย์ (2547) ได้กล่าวว่า งานวิชาการ และการบริหารงานวิชาการ ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่ม และการลงมือปฏิบัติงานที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องกันไป ความสำเร็จบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของงานวิชาการ

ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ สำหรับการบริหารเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ (Science & Arts) ในการปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของตนเองอย่างรอบตัว เพื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งประสิทธิผลของงาน และสำหรับแนวทางการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารวิชาการออกเป็น 12 ด้านคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 :32 - 38)

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีจุดที่ต้องได้รับการพัฒนาอยู่หลายประการ อาทิเช่น ผู้บริหารขาดความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการ ทำให้ยังไม่เข้าใจระบบและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ทางรัฐและกระทรวงศึกษาธิการกำหนด ส่งผลถึงการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานที่ดูแลการศึกษาในพื้นที่และระดับรัฐ (บัณฑิตย์ สะมะฮุน และคณะ : 2549) ในขณะที่คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงโดยเร่งด่วนถึงพอใช้ในทุกปัจจัยคุณภาพ จึงส่งผลให้การดำเนินงานในด้านอื่น ไม่ว่าจะเป็นงานวิชาการ งานธุรการ งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน และงานสัมพันธ์ชุมชน ไม่ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางและลักษณะที่ควรจะเป็น และมีสภาพการดำเนินงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นงานวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน และงานประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาที่พบว่ามีการดำเนินงานในระดับมาก (ฟาริด เตมะหมัด, 2549 ;)

จากความสำคัญดังกล่าวของการบริหารงานวิชาการถ้าผู้บริหารสามารถที่จะบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน นักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปตามเป้าหมายการศึกษา

ของชาติ คือ ครู ซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องนำนโยบายมาปฏิบัติโดยตรงเป็นผู้ที่จะเห็นถึงความสามารถของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารมากที่สุดเพื่อเป็นการศึกษาถึงการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าจำเป็นจะต้องมีการศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พร้อมเสนอแนวทางการพัฒนาให้ครอบคลุมตามขอบข่ายงานวิชาการ และผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีตามความเห็นของครูที่ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

1.3 คำถามของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครู ต่อสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับใด
2. สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ตามความเห็นของครูที่มี ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ควรเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยเชิงสำรวจ คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5,084 คน จากจำนวนโรงเรียน 65 โรงเรียน

1.2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 360 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

(1) ระดับการศึกษาของครู จำแนกเป็น

ก. ต่ำกว่าปริญญาตรี

ข. ปริญญาตรี

ค. สูงกว่าปริญญาตรี

(2) ประสบการณ์การทำงานของครู จำแนกเป็น

ก. ต่ำกว่า 5 ปี

ข. ระหว่าง 5-10 ปี

ค. ประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

(3) ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

ก.ขนาดเล็ก ไม่เกิน 500 คน

ข.ขนาดกลาง ตั้งแต่ 501-1,500 คน

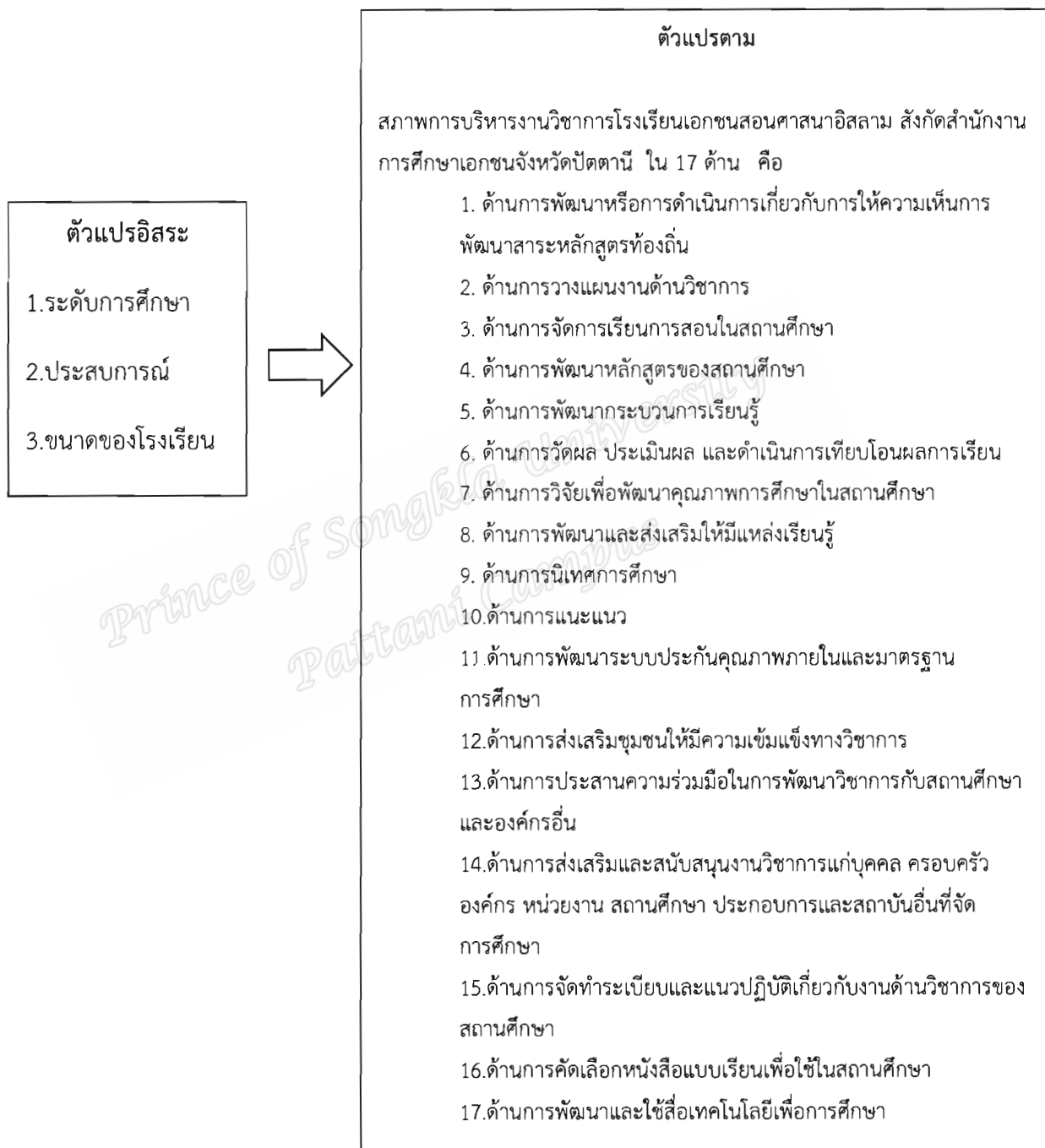
ค.ขนาดใหญ่ ตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551)

2.2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ใน 17 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. ด้านการนิเทศการศึกษา
10. ด้านการแนะแนว
11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานศึกษา ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงการเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน และตัวแปรตาม คือ ขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการ ซึ่งมีทั้งหมด 17 ด้าน เพื่อศึกษาว่า เมื่อนำตัวแปรตามมาเปรียบเทียบกับตัวแปรต้น โดยจำแนกตามตัวแปรกลุ่ม ระดับการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ตัวแปรกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น ต่ำกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ตัวแปรกลุ่มขนาดของโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น ขนาดเล็ก ไม่เล็ก 500 คน ขนาดกลาง ตั้งแต่ 501-1,500 คนขึ้นไป จะมีความแตกต่างกันหรือไม่

1.6 ความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลจากการศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีครั้งนี้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
2. ผลที่ได้จากการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาการสามารถนำไปเป็นข้อมูลพัฒนาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี
3. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานีเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารวิชาการ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. การเทียบอักษรภาษาอาหรับและศัพท์ด้านอิสลามศึกษาใช้อ้างอิงจากตารางเทียบพยัญชนะอาหรับ-ไทย วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2546)
2. การอ้างอิงตัวบทอัลกุรอาน ผู้วิจัยอ้างอิงสุเราะฮ์และอายะฮ์ไว้ด้านหลังของตัวบทและความหมาย
3. การนำเสนออัลหะดีษจะมีการตัดเครื่องหมาย คือ การระบุหมายเลขและสถานภาพอัลหะดีษในกรณีที่มีผู้รายงานไม่ใช่อัลบุคอรีและมุสลิม
4. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ดังนี้
 - 4.1 อ่านว่า “สุฮานะฮฺวะตะอาลา” เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮ์ แปลว่า อัลลอฮ์ผู้ทรงมหาบรียุทธิ์
 - 4.2 อ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม” เป็นคำสรรเสริญและขอพรแด่ท่านนบีมุฮัมมัด แปลว่า ขออัลลอฮ์ ทรงสดุดีและให้ความสันติแด่ท่าน
 - 4.3 อ่านว่า “เราะฮ์มัลลอฮฺอันฮฺ” เป็นคำขอพรแด่เศาะหาบะฮ์ แปลว่า ขออัลลอฮ์ทรงพวยพระทัยต่อท่าน
 - 4.4 วงเล็บปีกกาจะใช้สำหรับอายะฮ์อัลกุรอาน
 - 4.5 (...) วงเล็บคู่จะใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ
 - 4.6 (...) วงเล็บเดี่ยวจะใช้สำหรับการเขียนอ้างอิง และการอธิบายศัพท์ที่สำคัญ
 - 4.7 “...” อัญประกาศจะใช้สำหรับการแปลอัลกุรอาน อัลหะดีษ ชื่อหนังสือและคำพูดของอุละมาอ์

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย งานวิชาการทั้ง 17 ด้านดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การจัดประชุมคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อระดมความเห็นในการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชนรอบข้างเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา

สาระหลักสูตรท้องถิ่น ตลอดจนสำรวจความต้องการ และความเห็นของชุมชนที่ต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

2. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง การจัดประชุมฝ่ายวิชาการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนงานวิชาการก่อนเปิดภาคเรียน และกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานวิชาการ จัดวางแผนทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการะหน้าที่ในด้านวิชาการในแต่ละเรื่อง โดยช่วยกันระดมความคิด และวางระเบียบวิธีปฏิบัติในแต่ละเรื่องอย่างชัดเจน รวมถึงกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดอบรมครูผู้สอนให้ความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และทิศทางของหลักสูตรสถานศึกษา จัดหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลาย ตามความถนัดของผู้เรียน และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ รวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึง กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้ โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามี สว่นร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา บูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเหมาะสมระหว่างหลักสูตร แกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น และประเมินการใชและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา

5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา โดยสง เสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนมี สว่น ร่วมในการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครู ผู้สอน และกำกับ ติดตามดูแล และประเมินผลการจัดกิจกรรม การเรียน การสอนของครู

6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การกำหนด ระเบียบปฏิบัติและแนวทางการวัดผล ประเมินผลของ สถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน สง เสริมให้ครูวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย สงเสริมให้ครูวัดและประเมินผล ตามสภาพจริง และร่วมถึงการจัดระบบการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจาก สถานศึกษาอื่น ๆ ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ เพื่อทำวิจัยภาพรวมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนให้มีการแสดงผลงานหรือเผยแพร่การวิจัยทางการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้ เป็นแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงการจัดทำเอกสาร สิ่งพิมพ์ และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการสืบค้นอย่างเพียงพอกับจำนวนผู้เรียนในโรงเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นรวมทั้งแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนอื่นๆ และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

9. ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การสำรวจปัญหาและความต้องการการนิเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการนิเทศ รวมทั้งจัดระบบการนิเทศภายในซึ่งกันและกันโดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำผลการประเมินจากการนิเทศภายในมาปรับปรุงการเรียนการสอนและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

10. ด้านการแนะแนว หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการแนะแนวการศึกษาทุกระดับชั้นภายในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนเฉพาะกลุ่ม กลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อ กลุ่มที่มีปัญหา กลุ่มที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ทางการศึกษา ฯ ตลอดจนมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น

11. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การจัดทำโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อรองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนางานตามแผน และกำกับ ดูแล การปฏิบัติงานโดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพภายในให้ได้มาตรฐานเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและต่อสาธารณชน ตลอดจนกำกับ ติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

12. ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ หมายถึง การวางแผน การสำรวจความต้องการในการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านวิชาการแก่ชุมชน และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการระหว่างผู้เรียนกับชุมชนรอบข้าง รวมทั้งมีการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการระหว่างสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและนอกเขตพื้นที่การศึกษา และใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งประสานสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นๆ

14. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานสถานศึกษา ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การวางแผนการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยการจัดนิทรรศการแสดงผลงานทางวิชาการของนักเรียนและครู และมีการเชิญบุคคลภายนอก ผู้ปกครอง หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ร่วมสถาบันการศึกษาอื่นเข้ามาดูผลงานของโรงเรียน รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษาโดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วารสารโรงเรียน เอกสารคู่มือต่าง ๆ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย

15. ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง การศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ตลอดจนตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16. ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา หมายถึง การร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และปรับปรุง พัฒนา คัดเลือกแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาในทันสมัยอยู่เสมอ

17. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การกำหนดนโยบาย วางแผน ในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหา แหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งนิเทศติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

18. สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงานจริงในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาใน 17 ด้าน

19. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนวิชาศาสนาตาม หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ควบคู่วิชาสามัญตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี

20. ครู หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัด ปัตตานี

21. สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี หมายถึง หน่วยงานในสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ซึ่งมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม และประสานงานในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดปัตตานี